



VARNA FREE
UNIVERSITY



CHERNIVTSI
LAW SCHOOL



VYTAUTO
DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
MCMXXII

100
Lietuvos
universitetui
1922–2022



IV НАУКОВІ ЧИТАННЯ ПАМ'ЯТІ ГАНСА ГРОССА:

Збірник тез міжнародної
науково-практичної конференції

м. Чернівці, 09 грудня 2024 р.



VARNA FREE
UNIVERSITY



CHERNIVTSI
LAW SCHOOL



VYTAUTO
DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS

100
Lietuvos
universitetui
1922-2022



IV Наукові читання пам'яті Ганса Гросса:

*збірник тез міжнародної
науково-практичної конференції*

(м. Чернівці, 09 грудня 2024 року)



Чернівці

Чернівецький національний університет

Імені Юрія Федьковича

2025

УДК 343.9 (082)

Н-34

Редакційна колегія:

Білокурський Руслан Романович – доктор економічних наук, професор, ректор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Вдовічен Віталій Анатолійович – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Жаровська Галина Петівна – докторка юридичних наук, доцентка, завідувачка кафедри кримінального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Nina Kaiser – Hans Gross Centre for interdisciplinary criminal sciences, Institut of Criminal Law, Criminal Procecure Law and Criminology, University of Graz.

Кунчев Йонко – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Варненського вільного університету імені Чорноризця Храбра, м. Варна, Болгарія.

Neringa Palioniene – Doctor of Sciences, Dean of the Faculty of Law of Vytautas Magnus University, Kaunas, Lithuania.

Mariana Mitra-Nita – PhD. Law, Faculty of Law and Administrative Sciences, Ovidius University of Constanta, Romania.

Ботнару Стела – докторка юридичних наук, доцентка, заступниця декана юридичного факультету Молдовського державного університету, Молдова.

Балук Ігор Григорович – директор Чернівецького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС.

Н-34 IV Наукові читання пам'яті Ганса Гросса : збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернівці, 09 грудня 2024 року). Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 302 с.

ISBN 978-966-423-950-6

Матеріали викладено в авторській редакції. Відповідальність за їхню якість, достовірність, а також відсутність у них відомостей, що становлять державну таємницю та інформацію для службового користування, несуть автори.

ISBN 978-966-423-950-6

УДК 373.9 (082)

Ващук О.П. ТИПОВІ СПОСОБИ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНОЇ ПОЖЕРТВИ АБО БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ.....	148
Гольдберг Н.О., Кеєр О.Ю. СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ	151
Дякур М.Д. ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК АНТИКОРУПЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ.....	156
Жаровська Г.П. ІНТЕГРАЦІЯ РЕСТИТУЦІЇ ТА КОМПЕНСАЦІЇ В КРИМІНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ	160
Калюга К. В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ПРЕДСТАВНИКАМИ ЛГБТ+ СПІЛЬНОТИ	166
Книженко О.О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОСІБ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ	171
Колпаков В.К., Ковбас І.В. ФЕНОМЕНОЛОГІЯ МИТНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	175
Коваль А.М. ДО ПИТАННЯ ПРО ДОТРИМАННЯ КОНФЕДЕНЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТАН ЗДОРОВ'Я ПАЦІЄНТА ПРИ ЗДІСНЕННІ МЕДИЧНОЇ ДІЛЬНОСТІ	179
Коваль М.В. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРАВОВОГО РЕГЛАМЕНТУВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ У ПЕРІОД ДІЇ В ДЕРЖАВИ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	185
Можарівська М.І. ПОКАРАННЯ ЯК ОДНА З ФОРМ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ ЗА СТАТТЕЮ 436-2 КК УКРАЇНИ.....	190
Орловський О.Я. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	197
Письменський Є. О. ОСОБА КОЛАБОРАЦІОНІСТА: ЯКОЮ ВОНА Є?	201
Політова А.С. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ОБЕРНЕННЯ В РАБСТВО В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	206
Попович О.В., Томаш Л.В. ПОЗБАВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НАГОРОДИ ЯК СПЕЦІАЛЬНЕ ПОКАРАННЯ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРИЗНАЧЕННЯ..	211
Продан Т.В. ПРОТИДІЯ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ	216
Самедова Л.Р. ЛЕТАЛЬНІ АВТОНОМНІ СИСТЕМИ ОЗБРОЄННЯ: НОВІТНІ ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА.....	220
Ткаченко К.В. ВІДНОВЛЕННЯ ПОРУШЕНИХ ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ПОСТРАЖДАЛОГО ВІД СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА	

Продан Т.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права,*

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна*

ПРОТИДІЯ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

Незаконний обіг зброї є одним із найбільш серйозних криміногенних факторів, що сприяє погіршенню криміногенної ситуації, збільшенню проявів тероризму, організованої та транснаціональної злочинності і відповідно становить загрозу як громадській безпеці, так і національній загалом.

На теперішній момент кількість зброї в Україні стрімко збільшується. Дана тенденція пояснюється наявністю багатьох факторів: існуванням воєнних дій, недостатнім контролем за озброєнням зі сторони військових, низькою ефективністю роботи контролю за особами, які залишають місця воєнних дій тощо. Всі ці, а також й інші криміногенні фактори призводять до неконтрольованого обігу зброї в країні. Так, кількість кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу зброї за останній період суттєво зросло. Зокрема, з огляду статистичних даних Генеральної прокуратури України випливає, що станом на 1 грудня 2024 року обліковано у звітному періоді 5730 кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу зброї, що на 282 кримінальних правопорушень більше порівняно з 2023 роком та на 889 – більше порівняно з 2022 роком (станом на цей же період) [1]. Це свідчить в цілому про суттєве збільшення, а саме – на 5,2% порівняно 2023 роком та – на 18,4% порівняно з 2022 роком, кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень. Виходячи з цього, ми робимо висновок, що простежується негативна тенденція, а саме зростання кількості кримінальних правопорушень у даній сфері.

На нашу думку, рівень зареєстрованих кримінальних правопорушень, який обліковується у звітному періоді у зв'язку із воєнними діями, які відбуваються на сьогодні перейшов у високу латентну форму, а це свідчить про те, що вищенаведений рівень злочинності даного виду не повною мірою відповідає дійсності. Вищенаведене дає нам підстави стверджувати про те, що незаконний

обіг зброї набуває ще більш серйозної загрози, адже відкриває нові можливості для кримінального світу, а саме т. зв. «чорного ринку зброї». А тому, як бачимо, незаконний обіг зброї залишається гострою проблемою в Україні.

Враховуючи вищезазначене, питання протидії незаконного обігу зброї є особливо актуальним, оскільки необхідно вживати відповідних заходів щодо зменшення проявів даного негативного явища.

Протидія незаконного обігу зброї повинна здійснюватися відповідно на трьох рівнях: на загально-соціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному рівнях.

Що стосується загально-соціального рівня, то варто зазначити, що заходи, які здійснюються на даному рівні не орієнтовані безпосередньо на протидію незаконному обігу зброї. Але за сприятливих умов розвитку та нормального існування економічних, правових, політичних, ідеологічних, виховних та інших заходів вони впливають на безпосередні детермінанти злочинності шляхом здійснення спеціально-кримінологічної протидії.

На спеціально-кримінологічному рівні протидію незаконному обігу зброї необхідно здійснювати через такі заходи як: забезпечення суворого обліку зброї на всіх етапах поводження з нею; контроль за дотриманням правил обліку, носіння, зберігання зброї; перекриття каналів контрабанди зброї (т. зв. «чорного ринку зброї»); вилучення зброї із незаконного обігу [2, с. 312]; розширення співпраці у сфері протидії незаконному обігу зброї з країнами Європейського Союзу.

Що стосується спеціально-кримінологічного рівня, то варто зазначити, що на сьогоднішній момент задля покращення співпраці між органами, що здійснюють протидію незаконному обігу зброї в Україні було утворено Координаційний центр з питань протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї. Відповідно до Положення, яке було затверджено 05 липня 2024 року, Координаційний центр здійснює такі заходи:

- проводить моніторинг, збір та аналіз одержаної від органів виконавчої влади та інших державних органів, установ та організацій інформації з питань протидії незаконному обігу зброї;
- бере участь у розробленні проєктів нормативно-правових актів з питань протидії незаконному обігу зброї;

- визначає шляхи та способи вирішення проблемних питань, що виникають у сфері протидії незаконному обігу зброї;
- вивчає, узагальнює, систематизує національний та міжнародний досвід з питань протидії незаконному обігу зброї;
- подає КМ України розроблені за результатами своєї роботи пропозиції та рекомендації [3].

Також одним із важливих кроків у сфері протидії незаконному обігу зброї стало створення єдиного державного реєстру зброї. Так, автоматизація обліку процесів обігу зброї повинна забезпечити:

- покращення контролю за дотриманням порядку придбання, виготовлення, зберігання, обліку, охорони та використання зброї;
- проведення ідентифікації зброї або основної частини зброї, яка має ідентифікаційні номери, боєприпасів до неї та вибухових матеріалів;
- ефективний контроль у сфері обігу зброї, боєприпасів до неї та поводження з вибуховими матеріалами з боку держави [4].

Як бачимо, створення єдиного державного реєстру зброї та утворення Координаційного центру наразі поки що не дали ефективних результатів, виходячи з вищенаведених статистичних даних, однак – це перші кроки на зменшення рівня злочинності у даній сфері.

Індивідуальний рівень протидії незаконному обігу зброї здійснюється крізь заходи впливу щодо конкретних осіб, поведінка яких вступає у конфлікт із правовими нормами. Виходячи з цього, в першу чергу необхідно звертати увагу на осіб: по-перше, на раніше судимих за вчинення кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу зброї; по-друге, на військовослужбовців, які володіють зброєю у зв'язку із воєнними діями; по-третє, на осіб, які наближені до кримінального світу та членів організованої групи.

Підбиваючи підсумок викладеного, слід зазначити, що проблема незаконного обігу зброї залишається й досі актуальною. Дане негативне явище, яке набуло більш високої форми латентності має негативні тенденції до поширення. Незважаючи на всі позитивні зрушення на законорачому рівні у даній сфері ефективна протидія незаконному обігу зброї має низку проблем. Наше законодавство потребує ще більшого вдосконалення та подальшого забезпечення механізмів протидії у даній сфері. Крім того, необхідно вдосконалити взаємодію зі всіма державними органами та громадськими

організаціями у даній сфері, а також здійснювати належне кримінологічне дослідження та кримінологічне прогнозування для ефективного подолання латентності та зниження рівня кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу зброї.

Література:

1. Генеральна прокуратура України. URL: <https://new.gp.gov.ua/ua/posts/statistika> (дата звернення: 06.12.2024 р.)
2. Тесленко В.І. Детермінанти та запобігання незаконному обігу зброї. Юридичний науковий електронний журнал. 2018. № 6. С. 310-313.
3. Постанова КМУ: «Про Координаційний центр з питань протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї» від 05 липня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/790-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.12.2024 р.)
4. Міністерство внутрішніх справ. Єдиний реєстр зброї. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/ministry/projekti-mvs/informatizaciya-sistemi-mvs-ukrayini/jedinii-rejestr-zbroyi-ukrayini> (дата звернення: 05.12.2024 р.)